

Παρουσίαση του μυθιστορήματος της Μαρώς Τριανταφύλλου "Το σπίτι της Οδού Πατησίων" (Αγορά Κυψέλης, 02-11-2008)

Παρουσίαση του βιβλίου της Μαρώς Τριανταφύλλου *Το σπίτι της οδού Πατησίων* (Αγορά Κυψέλης, 02-11-2008).

Το σπίτι της οδού Πατησίων

Να 'μαστε λοιπόν πάλι στην παλιά μας γειτονιά. Κυριολεκτικά και μεταφορικά. Έζησα για μια δεκαετία σε μια πάροδο της Αγίου Μελετίου, ανάσασα όλη την δύσκολη γοητεία του κέντρου της πόλης μας. Στο βιβλίο της Μαρώς Τριανταφύλλου, η Πατησίων που περιγράφεται είναι και η δική μου Πατησίων, όπως την έζησα και την αγάπησα, μέσα στο ζόφο των μεγάλων αμφισβητήσεων της εφηβείας, των ερωτημάτων, των αρνήσεων, των δοκιμών.

Και τώρα αρκετά χρόνια μετά, κάπως ωριμότεροι - ίσως, άραγε;- με τα ίδια ερωτήματα, με την πάλη ανάμεσα στην θέληση για πίστη και στην αμφισβήτηση (έστω και για εντελώς διαφορετικά πράγματα, μη αντέχοντας πιθανόν το υπαρξιακό βάρος). Η γέννηση, ο θάνατος και το ανάμεσά τους. Και τι συμβαίνει, υπάρχει συνέχεια, υπάρχει το περίφημο Μετά; Τι είναι εντέλει ο Θάνατος;

Η συγγραφέας μας μιλάει για όλα αυτά μέσα από την ιστορία της και τους ήρωές της, άλλοτε συμπάσχοντας μαζί τους κι άλλοτε -κυρίως προς το τέλος- ψύχραιμα και αποστασιοποιημένα. Κάτι που μου έκανε εντύπωση και θέλω να το τονίσω, είναι ο τρόπος που τους προσεγγίζει. Παρ' όλη τη φόρτιση των περιγραφόμενων καταστάσεων, εντέλει μοιάζει να τους συγχωρεί, και υπερβαίνοντας την απλή αιτιολόγηση των πράξεών τους φτάνει έως την αποδοχή, ακόμη και για τον ειδεχθέστερο χαρακτήρα της ιστορίας την φοβερή Γιούλα βρίσκει κάτι -περίπου- καλό να πει αφού πολλά χρόνια αργότερα, και μετά από όλη την καταστροφή που προκάλεσε, την έχει να είναι εξυπηρετική και άγρυπνη στο πλευρό του άντρα της και αδελφού του Φιλίππου.

Η Μ. Τ. χρησιμοποιεί πρωτοπρόσωπη αφήγηση, σε γλώσσα στρωτή, κατακτημένη, που στο ξεδίπλωμά της βαθαίνει και φτάνει στον πυρήνα των πραγμάτων, συναισθημάτων και καταστάσεων, μορφοποιώντας συχνά αδιατύπωτες, αδιαμόρφωτες σκέψεις μας κι εκεί ακριβώς μας κατακτά και μας συνεπαίρνει. Κι αν σπάνια μοιάζει ότι ολισθαίνει σε κάποια γλωσσική κοινοτοπία, την απενεργοποιεί αυτομάτως μόνη της τραβώντας το χαλί κάτω από τα πόδια της συγκεκριμένης έκφρασης, κλείνοντας το μάτι στον αναγνώστη και εμπλέκοντάς τον σ' ένα είδος συνενοχής, εξοικειώνοντας τον με αυτό τον τρόπο, στα συχνά ανοίκια που τον ταξιδεύει.

Οι χαρακτήρες του βιβλίου είναι καλοσχεδιασμένοι και πειστικοί. Υπάρχουν στιγμιότυπα και διάλογοι όπου τα πρόσωπα περιγράφονται με λεπτομέρειες, άλλοτε πάλι η περιγραφή είναι αποσπασματική, με κάποια επλεκτικά στιγμιαία ζουμ. Πάντως εντέλει έχουμε την αίσθηση ότι τους ξέρουμε όλους αυτούς, εδώ και καιρό.

Το δραματικότερο πρόσωπο του έργου είναι ο Φίλιππος, όχι μόνο λόγω της φυσικής-αφύσικης μεταιχμ-

ιακής κατάστασής του, όσο λόγω των εσωτερικών του συγκρούσεων που κλιμακώνονται σταδιακά και διαγράφονται όλο και καθαρότερα στις τελευταίες σαράντα εξομολογητικές σελίδες του βιβλίου, με σκέψεις όπως « Όλη μου την ζωή από τότε που είχα αρχίσει να καταλαβαίνω τον εαυτό μου πάλευα με το σώμα μου», «Ήθελα να νικήσω τη σάρκα» ή πιο κάτω «Κι εγώ ο βλάκας , ο εγωιστής δεν του χάρισα το μόνο ψέμα που θα μας έσωζε όλους. Δεν θυσιάσα την ψυχή μου...», «Αν είχα έναν πνευματικό, ένα στάρετς των ρώσικων μυθιστορημάτων», ή «Αγωνιζόμουν να δω πίσω απ' όλα αυτά το σχέδιο του Θεού», και «Αγωνιζόμουν να κρατήσω την πίστη μου» και κάπου αλλού γενικεύοντας «Γινόμεστε μοιραίοι θεοί του εαυτού μας».

Η Μαρώ Τριανταφύλλου μας δίνει έναν ακόμη μίτο διερεύνησης των προθέσεων της, ως προς το θέμα της ζωής του θανάτου καθώς και του σημείου που χωρίζονται ή ενώνονται οι δύο ακραίες αυτές εκφάνσεις-φόρμες, μέσα από την περίληψη της χαμένης τραγωδίας του Ευριπίδη, με την αναφορά στην επίσκεψη που δέχεται η Λαοδάμεια από τον νεκρό άντρα της. Το διατυπώνει τόσο περιεκτικά και όμορφα, όταν κάπου προς το τέλος ο Φίλιππος εξηγώντας στη Σοφία πως ήταν η διάσταση στην οποία βρισκότουσαν οι δύο εραστές και ειδικότερα ο νεκρός Πρωτεσίλαος, λέει «Ανοιξε τις πύλες του Άδη κι άφησε τον Πρωτεσίλαο ν' ανέβει, ...δυνατό και όμορφο όπως τότε. Κάνοντας το τότε τώρα. Ενώνοντας γωνιές του χρόνου μέσα σ' ένα μυστήριο μοναδικό, φέρνοντας το χρόνο των νεκρών στο χρόνο των ζωντανών»...και προχωράει πιο κάτω «Τι ήξερε ο Ευριπίδης που το ξεχάσαμε εμείς Σοφία;» Και αλήθεια, είναι τυχαίο το όνομα της ηρωίδας της;

Από την άλλη πλευρά η Σοφία έχει το δικό της κόσμο, είναι πραγματίστρια, επιστήμονας, πατάει γερά στη γη, παρ' όλα αυτά αφήνει τον Φίλιππο να καθρεφτίζεται πάνω της, δεν μπορεί να αντισταθεί στο άγνωστο που διαισθάνεται ότι κρύβεται πίσω του και έτσι σιγά σιγά παρασύρεται. Τον αφήνει να πλησιάσει αχαρτογράφητες πλευρές της. Στο τέλος όμως όταν της ζητά την τελική χάρη, εκείνη του διευκρινίζει, ίσως σε μια ύστατη προσπάθεια διάσωσης των πεποιθήσεών της, ότι δεν είναι Χριστιανή. Γι αυτό τελικά επιλέγει δέκα χρόνια αργότερα να αμφισβητήσει **όλα** όσα της συνέβησαν.

Αλλά και η συγγραφέας με ένα ευρηματικό τρικό στο τέλος του βιβλίου, εντέλει δεν παίρνει όλη την ευθύνη για όσα διαδραματίστηκαν. Μήπως για να αφήσει χώρο στον αναγνώστη να επιλέξει την δική του εκδοχή;

Πιθανόν!

Αλλά ας μην τα πούμε όλα απόψε, άλλωστε δεν χωράνε.